

Guardons, donacions i conflictes d'interès

written by Marta Domènech | 4 de gener de 2023

Aquest és el segon article del 2022 més llegit. Fou [publicat el 14 de setembre](#). El recuperem ara que comença un nou any en reconeixement del seu èxit.

Fa uns dies la Generalitat de Catalunya ha distingit amb la Medalla de Sant Jordi la farmacèutica Hipra pel seu desenvolupament de la nova vacuna catalana-espanyola contra la Covid-19. Gràcies al treball fet pel Col·lectiu Resposta Crítica (CORC) podem saber que el projecte guardonat ha estat costejat en bona part amb diners dels contribuents. Fent mostra de la més exquisida col·laboració publicoprivada, el *Ministerio de Ciencia e Innovación* (MCI) hi ha destinat un total de 22,34 milions d'euros i la Generalitat els ha atorgat 2,5 milions provinents del fons *NextGeneration*. Per si faltessin ajuts, el 2021 la companyia va obtenir un préstec de 45 milions d'euros del Banc Europeu d'Inversions (BEI). A més, el govern espanyol els ha prestat assessorament científic i regulador (1).

La companyia Hipra, referent en la fabricació de vacunes en el sector veterinari, segons *Animal Welfare Foundation* (AWF) l'any 2018 va estar relacionada en un cas esgarrifós de maltractament d'eugues prenyades per l'obtenció d'una hormona molt cobdiciada per la indústria farmacèutica (2). Ara, havent rebut tot el suport i col·laboració institucionals, ha comunicat que es veu capaç d'enllestir 600 milions de dosis de vacunes per a ús humà per a aquest any. Una quantitat impressionant d'unitats que ens mostra com el govern espanyol i el català, des de fa temps, treballen per a perpetuar l'estratègia de vacunació contra la Covid-19, en detriment dels tractaments preventius i de qualsevol altra alternativa.

La col·laboració publicoprivada és un dels eixos de la cultura de la governança actual. Aquesta estratègia de col·laboració va començar fa anys com a fórmula per a sumar esforços per a treballar per al bé comú, però degut als interessos existents, en molts casos, acaba essent un transvasament de diners públics a les grans corporacions privades. Per això no és una casualitat que gràcies a la pandèmia, a la “llista de les persones més riques del món” hi siguin, entre d’altres, Stéphane Bancel, CEO de Moderna, i Ugur Sahin, CEO de BioNTech (fabricant d’una de les vacunes contra la Covid-19 juntament amb Pfizer). I que ara, en la dels «100 espanyols més rics de 2021», hi figurin els tres propietaris d’Hipra, amb una fortuna valorada en 325 milions d’euros cadascun.

Mentre els partits polítics viuen en l’autocomplaença i inverteixen diners públics en l’estratègia vacunal, els efectes adversos continuen apareixent. Els deixo a sota l’enllaç de l’entrevista feta el 12/04/22 a la Dra. Teresa Forcades que explica com Pfizer, a petició d’un jutge, s’ha vist obligada a presentar una documentació interna que ara s’ha fet pública en la qual es pot llegir que passats dos mesos d’haver començat la vacunació als EUA, ja hi havia 41.000 efectes secundaris greus i més de 1.000 morts per la vacuna (3).

El Dr. Peter McCullough, reputat cardiòleg i epidemiòleg, ha informat que als països de Dinamarca, Noruega i Finlàndia, 7.750 persones han patit hemorràgia intracranial o accident vascular cerebral en els 28 dies posteriors a rebre les inoculacions (trobaran el vídeo a https://t.me/covidland_espanol de Telegram introduint el número 7.757 en el cercador).

Els efectes adversos són una realitat dura que costarà anys d’assimilar. Prova de la seva existència és que als països amb ingressos baixos i mitjans de l’Amèrica Llatina, ja s’ha anunciat que les persones afectades per les inoculacions podran rebre indemnitzacions, a través del “Programa COVAX de

compensació sense culpa". Tal com indica la publicitat "Aquesta indemnització és una suma fixa a les reclamacions presentades per persones que hagin patit un esdeveniment advers greu que tingui com a conseqüència una deficiència permanent o la mort associada a una vacuna contra la Covid-19" (4). Sí, han llegit bé, "deficiència permanent o la mort"... Però si deien que aquestes vacunes eren tan segures i eficaces! No ho veuen contradictori tot plegat?

Mentre el despropòsit continua, per exemple Pfizer ha passat de facturar 41.651 milions de dòlars (any 2020) a 81.288 milions de dòlars (any 2021). Si no canvien les coses, les farmacèutiques gràcies als contractes signats pels nostres representants de la UE ni tan sols hauran de fer-se responsables dels efectes adversos de la seva "vacuna" experimental, no hauran ni de contestar els missatges de les persones afectades; per a això ja hi ha les institucions i els diners públics.

Avui, a ulls de qui ho vulgui veure, el poder polític i la indústria farmacèutica s'entrelliguen. Sense por d'equivocar-nos podem dir que els primers es dediquen, escandalosament, a facilitar el camí als segons. D'aquesta manera, la indústria avança amb la política de donacions i de patrocinis a fi d'introduir-se o mantenir-se cada cop més en consorcis sanitaris, fundacions hospitalàries, centres d'investigació, societats mèdiques, farmacèutiques, universitàries, etc. Estratègia que els permet estendre una amplíssima xarxa de col·laboracions compensades i incentivades econòmicament sota el concepte de "compromís amb els professionals sanitaris".

Els imports que es perceben per aquests conceptes es denominen eufemísticament "transferències de valor", però en realitat no són més que pagaments que generen purs conflictes d'interès. Segons dades obtingudes de les indústries voluntàriament adherides al Codi de Bones Pràctiques de la Farmaïndústria l'any 2021, s'han destinat a això 581 milions d'euros (5).

Les farmacèutiques dediquen moltes energies a teixir aquesta gran malla de contactes que després seran els prescriptors dels seus productes i els divulgadors de les teories "mèdiques" que reforçaran les seves vendes. La major part de metges cobren quantitats insignificants, però n'hi ha que cobren molt. Entre ells els anomenats KOL (*Key Opinion Leaders*) o líders d'opinió que, de manera inadvertida, tenen la comesa d'educar la professió i el públic.

També es dediquen fortes inversions a patrocinar congressos on la indústria exerceix tota la seva influència. Ho fa a través de tallers, àpats de treball, taules rodones patrocinades, on pot desplegar la seva estratègia de màrqueting i relacions públiques entre el personal sanitari. De la mateixa manera, les seves contribucions econòmiques li permeten tenir una forta influència en la formació mèdica de pre i postgrau. Cal també destacar que la indústria farmacèutica és la principal subministradora directa o indirecta de la formació continuada mèdica a Espanya, la qual cosa és especialment preocupant, ja que condiciona els seus continguts, qualitat i objectivitat.

En paraules del Dr. Abel Novoa, metge, articulista i president de la *Plataforma No, gracias*: "La indústria el que fa amb les transferències de valor és una campanya de rentada de cara d'unes pràctiques que han demostrat una vegada i una altra la seva extraordinària capacitat de corrompre i de distorsionar tota la cadena de coneixement biomèdic". Explica com "els pagaments a metges en forma d'invitacions han demostrat capacitat per a corrompre l'objectivitat de les decisions clíniques i, per tant, posen en perill la seguretat dels malalts". Afirmar que "aquestes donacions tenen una acceptació generalitzada entre la gran majoria de metges per als quals són com una loteria que sempre toca". També explica que "les cúpules directives són una veritable casta mèdica, molt ben pagada i a la qual molts deuen el seu poder" (6).

Malauradament, el Comitè Científic Assessor de la Covid-19 (CCAC-19), que es va crear a Catalunya a proposta del

conseller de Salut, Josep Maria Argimon, no és una excepció d'aquest garbuix d'interessos de la indústria. Aquest òrgan aplega representants de diferents camps del coneixement. Pel que fa a la part sanitària, està format per caps de serveis i caps d'unitat de departaments vinculats a hospitals, centres sanitaris i centres d'investigació de Catalunya... Institucions totes "casualment" receptores de transferències de valor de la indústria, situació que permet que els interessos de les farmacèutiques estiguin perfectament representats en aquest comitè, sense necessitat de ser-hi físicament. El cas català crida especialment l'atenció perquè el conseller de Salut el 2018 va figurar com a expert en la XVI Jornada d'estiu de la professió mèdica, en la xerrada titulada: "Conflictes d'interès i avaluació" (7).

Com a mostra de tot això, a continuació trobaran, excepte error o omissió, informació sobre transferències de valor d'una part dels membres (àmbit mèdic) del Comitè Científic Assessor de la Covid-19 provinents de 6 farmacèutiques a les quals s'ha tingut accés. En cas de poder comptar amb més informació, més mitjans i més temps, i que el "compromís amb la transparència" del que presumeixen fos real i que en facilités la consulta, la cerca podria ser molt més completa i, per tant, els imports que ara es reflecteixen, el nombre de farmacèutiques consultades, i les persones involucrades augmentarien:

Transferències de valor a membres del Comitè Científic Assessor de la COVID-19 (CCAC-19)

Nota aclaridora: La taula recull algunes de les transferències de valor rebudes per alguns membres del sector mèdic de la CCAC-19.

	<i>GSK</i>	<i>PFIZER</i>	<i>MSD</i>	<i>JANSSEN</i>	<i>ASTRAZENECA</i>	<i>SANOFI</i>	
	2019-2021	2018-2021	2018-2021	2019-2021	2018-2021	2019-2021	TOTAL
Dra. Magdalena Campins Martí (Presidenta)	7.635,54	1.457,40	18.553,37	1.900,00		7.645,58	37.191,89
Dra. Antonio Trilla García	2.250,00	1.756,50	18.484,72			5.144,94	27.636,16
Dra. Juan Pablo Horcajada Gallego	1.000,00	14.058,37	46.321,82				61.380,19
Dr. Roberto Carlos Güerri Fernández	11.554,26	318,00		9.687,00			21.559,26
Dr. Benito Almirante Gragera		9.846,21	6.955,12				16.801,33
Dr. Roger Paredes Deiros			12.402,18	750,00			13.152,18
Dr. Joaquín López-Contreras González		5.710,02	2.388,99		4.900,00		12.999,01
Dr. Tomàs Pumarola Suñé						11.202,25	11.202,25
Dr. Antoni Sisó Almirall					3.000,00		3.000,00
	22.439,80	33.146,50	105.106,20	12.337,00	7.900,00	23.992,77	204.922,27

Informació recopilada per Marta Domènech i Clara Racionero-Cots. Font de les dades: Portals de transparència de GSK (Glaxo Smith Kline), Pfizer, MSD (Merck, Sharp&Dohme), Janssen, Astrazeneca i Sanofi (8).

En la següent taula, també excepte error o omissió, trobaran les transferències de valor rebudes per 16 organitzacions. Les 12 primeres tenen en comú la relació laboral o professional que mantenen amb part dels membres del Comitè Científic Assessor de la Covid-19. Cal tenir present que aquests professionals, a més, acostumen a dedicar-se a la docència, a la investigació, a l'exercici de càrrecs de representació de juntes, grups de treball, etc., en altres organitzacions mèdiques, universitàries, etc., societats que formen part d'aquest gran entramat de relacions i que també són receptores de transferències de valor de la indústria.

Per tal de visualitzar la dependència econòmica del sector medicocientífic amb la indústria farmacèutica, s'han afegit a continuació dues societats dedicades a organitzar grups de treball, congressos, simposis, formació contínua, etc.

Al final de la taula trobaran les transferències de valor rebudes pel Departament de Salut, que per tractar-se d'una Conselleria del Govern de la Generalitat requeririen una especial transparència i rendiment de comptes per part de l'administració.

Transferències de valor a organitzacions vinculades a membres

del Comitè Científic Assessor de la Covid-19 (CCAC-19)

Nota aclaridora: Es mostren algunes de les transferències de valor rebudes per algunes institucions relacionades amb alguns membres del CCAC-19.

	GSK	PFIZER	MSD	JANSSEN	ASTRAZENECA	SANOFI	
	2019-2021	2018-2021	2018-2021	2019-2021	2018-2021	2019-2021	TOTAL
Fund. Clínic per a la Recerca Biomèdica	735.998,85	343.995,97	257.902,01	1.010.156,00	87.545,25	109.247,51	2.544.845,59
Hospital Clínic de Barcelona			181.000,00	110.000,00	17.400,00		308.400,00
Fund. Inst. Recerca Hospital Universitari Vall d'Hebrón	256.723,60	261.937,79	65.497,70	232.708,00	59.339,00	147.700,04	1.023.906,13
Hospital Universitari Vall d'Hebron			96.000,00	10.158,00		54.257,00	160.415,00
Fund. Inst. Recerca Hospital Santa Creu i Sant Pau	52.831,80	28.000,00	15.750,00	329.956,00	36.000,00	144.757,00	607.294,80
Fund.Gestió Sanitària Hospital Santa Creu i Sant Pau	17.500,00	27.541,00	5.000,00	56.300,00	45.500,00		151.841,00
Hospital de la Santa Creu i Sant Pau			66.500,00				66.500,00
Fund. Inst. Hospital del Mar d'Investigacions Mèdiques (IMIM)	23.315,00	130.503,62	33.000,00	132.903,00	101.563,00	55.631,15	476.915,77
Fund.Institut de Investigació Biomèdica Bellvitge	70.152,25		40.000,00	66.473,00			176.625,25
Hospital Universitari de Bellvitge			121.411,00	10.500,00			131.911,00
Fundació Inst. Inv. Germans Trias i Pujol	60.552,10	44.479,34	16.285,00	9.400,00		44.770,00	175.486,44
Hospital Universitari Germans Trias i Pujol			84.000,00	7.500,00			91.500,00
Sociedad Española de Medicina de Familia y Comunitaria (SEMFYC)	323.743,98	48.300,00	244.367,32	21.955,00	44.680,00	55.889,90	738.936,20
Fundación Privada SEMFYC	110.110,50				406.700,00		516.810,50
Fund. Acadèmia Ciències Mèdiques i de la Salut de Catalunya i Balears		131.130,49		217.516,00			348.646,49
Generalitat de Catalunya. Departament de Salut	55.000,00			27.600,00			82.600,00
	1.705.928,08	1.015.888,21	1.226.713,03	2.243.125,00	798.727,25	612.252,60	7.602.634,17

Informació recopilada per Marta Domènech i Clara Racionero-Cots. Font de les dades: Portals de transparència de GSK (Glaxo Smith Kline), Pfizer, MSD (Merck, Sharp&Dohme), Janssen, Astrazeneca i Sanofi (8).

Els conflictes d'interès no afecten només Catalunya; malauradament responen a una manera de funcionar molt ben integrada en tot el territori espanyol. Ja el Dr. Joan-Ramon Laporte, catedràtic en farmacologia de la UAB, va informar en el Congrés de Diputats el 7/02/22 en la "Comissió d'investigació relativa a la gestió de les vacunes" que "diversos estudis i anàlisis comparatives han demostrat que Espanya, dels membres de la UE, és el país més permissiu en matèria de conflictes d'interès i en relacions opaques entre professionals sanitaris i la indústria farmacèutica, situació que també es dona en les societats mèdiques i els seus experts

(...), amb els membres de les seves juntes directives i dels seus grups de treball". En un moment de la intervenció, pregunta: "Quina empresa convencional acceptaria com a normal que els seus treballadors rebessin regals i diners del principal proveïdor de matèries primeres?" (9).

Ja ha arribat el moment de contestar a la pregunta del Dr. Joan-Ramon Laporte i de prendre consciència dels advertiments que tant ell com el Dr. Abel Novoa han fet en relació amb les relacions d'opacitat i als conflictes d'interès en el sector medicocientífic, i d'adonar-nos com aquests ingressos poden condicionar, inclús canviar, la mirada mèdica i científica. En aquest sentit, cal recordar als governs que tenen l'obligació de posar els mitjans per tal de garantir que els membres de comitès, grups de treball i representants d'organitzacions mèdiques siguin exemplars, requisit essencial per preservar el rigor científic, la independència i la neutralitat dels implicats. I en conseqüència, s'hauria d'exigir la declaració de conflictes d'interès a les persones que han d'ocupar càrrecs d'aquesta índole.

La no exigència d'un requisit tan elemental per part de les autoritats i el paper dels mitjans de comunicacions davant informacions tan rellevants, fa que cada dia s'acumulin més motius per qüestionar i denunciar els "èxits" de les mesures sanitàries aplicades per la Covid-19. Hauríem de demanar explicacions per l'augment de casos per ansietat, depressió, etc., i l'alt nombre de suïcidis. I sobre les xifres de mort a Espanya en els darrers mesos, avui un misteri que probablement té relació amb els efectes de les mateixes inoculacions.

En els darrers temps han passat coses molt greus, com acceptar amb normalitat una vacuna que és experimental, que s'ha venut a la població insistentment com un producte totalment segur amb una eficàcia del 95%... I passat el temps, anem comprovant que la població vacunada necessita noves i repetides dosis de reforç, que, així i tot, continua contagiant-se i que les xifres d'efectes adversos i les morts continuen. Tot plegat fa

arribar a la trista conclusió que potser el que s'ha denominat com "l'única solució" més aviat és una forma de vendre, un eslògan més del màrqueting publicitari de la indústria, una pràctica que els polítics i l'estament mèdic al qual es refereix el Dr. Novoa coneixen molt bé, ja que per engany publicitari les farmacèutiques solen acumular denúncies i de vegades han estat sancionades amb multes milionàries.

I no només això, l'Estat, amb les sol·lícites comunitats autònomes i la mansa oposició en temes essencials com la salut, ha permès que correm tota mena de riscos. S'ha vacunat sense consentiment informat ni prescripció mèdica, en *vacunòmetres* improvisats, fins i tot en centres comercials i en vehicles de particulars. S'ha fet el mateix amb els nens quan està comprovat que la probabilitat de tenir una malaltia greu o de morir de coronavirus és del 0,002%, i igual amb embarassades, oblidant les precaucions que amb elles sempre s'ha tingut amb qualsevol medicament.

Els governs que tant ens protegeixen no han impedit que els mitjans de comunicació espantessin la població amb informacions esbiaixades, amb xifres manipulades, tretes totalment de context. Al contrari, han aprofitat l'ambient de por per posar tota la força de la màquina d'administració a favor de l'estratègia vacunal.

Les mesures contra la Covid-19 han suposat una conculcació continuada de la legislació autonòmica, nacional i internacional. S'ha coaccionat la població i aquesta ha vist restringits els seus drets com mai en democràcia. S'ha fet dependre el desenvolupament d'activitats elementals com poder viatjar, anar al restaurant, a la cafeteria, al gimnàs, etc., a l'obtenció del passaport Covid-19. Un passaport absolutament discriminatori que ha enfrontat la població, famílies, companys de treball... Ara, gràcies a les denúncies presentades per l'*Asociación Liberum*, podem saber que la seva imposició havia estat desaconsellada pels tècnics i els professionals del *Consejo Interterritorial de Salud* (òrgan creat pel govern

per a la coordinació de les comunitats autònomes).

Així, el Govern de la Generalitat, darrere el seu flamant Comitè Científic Assessor de la Covid-19, i la resta de governs autonòmics sota els seus experts, sense base tècnica ni sanitària, només a través de decisions substancialment polítiques, van exigir el passaport Covid-19 amb l'única finalitat de fomentar la vacunació a Espanya. I per acabar-ho d'adobar, Liberum afegeix que aquesta informació ha estat amagada per les mateixes comunitats autònomes als respectius Tribunals Superiors de Justícia (10).

La veritat és que la pandèmia ha estat un triomf en tota regla per a les grans corporacions, en detriment de la petita i mitjana empresa i de la ciutadania en general. I d'aquest estratosfèric negoci global podem destacar el de la farmaïndústria que avui, gràcies al servilisme dels governs, dels comitès científics i de part de les autoritats acadèmiques del món universitari, té més poder que els mateixos estats.

Enllaços d'interès

[1] Artículo de CORC sobre HIPRA

<https://respostacritica.wordpress.com/2022/07/27/hipra-la-generalitat-premia-el-negoci-de-la-covid-19/>

[2] Cas de maltractament animal segons Animal Welfare Foundation

<https://www.animal-welfare-foundation.org/en/projekte/blood-farms>

[3] Entrevista a la Dra. Teresa Forcades.

<https://acelobert.com/ca/teresa-forcades-una-infeccio-no-es-pot-donar-daquest-tipus-de-virus-respiratori-al-mateix-temps-a-lhemisferi-sud-i-a-lhemisferi-nord/>

[4] Informació indemnitzacions programa COVAX

<https://covaxclaims.com/es/>

[5] Transferències de valor any 2021, dades obtingudes de les indústries voluntàriament adherides al Codi de Bones

Pràctiques de la Farmaindustria

<https://www.farmaindustria.es/web/prensa/notas-de-prensa/2022/06/24/la-industria-farmaceutica-mantiene-en-la-pandemia-su-apuesta-por-la-id-en-espana-y-el-apoyo-a-la-formacion-continuada-de-los-profesionales-sanitarios/>

[6] *Knowashing, élites extractivas y la necesaria transición democrática profesional*. Dr. Abel Novoa.

<https://www.nogracias.org/2018/07/07/knowashing-elites-extractivas-la-necesaria-transicion-democratica-profesional-abel-novoa/>

[7] Xerrada del Dr. Josep Argimon.

[07 Puigcerdà15: Dr. Josep Argimon – Conflicte d'interessos i avaluació – YouTube](#)

[8] Font de les dades: Portals de transparència de GSK (Glaxo Smith Kline), Pfizer, MSD (Merck, Sharp&Dohme) , Janssen, Astrazeneca i Sanofi.

<https://www.gsk.com/en-gb/responsibility/ethical-standards/engaging-with-healthcare-professionals/>

<https://www.transparencia-pfizer.es/>

<https://www.msd.com/company-overview/responsibility/transparency-disclosures/>

<https://www.janssen.com/spain/transparencia>

<https://www.astrazeneca.es/nuestracompania/Transparencia.html>

<https://www.sanofi.es/es/profesionales-sanitarios>

[9] Joan-Ramon Laporte (minut 28:41)

<https://app.congreso.es/AudiovisualCongreso/audiovisualdetalle disponible?codSesion=8&codOrgano=365&fechaSesion=07/02/2022&mp4=mp4&idLegislaturaElegida=14&i=695778&descripcion=D.%20Joan-Ramon%20Laporte%20Rosell%C3%B3,%20Profesor%20Honorario,%20Universitat%20Aut%C3%B3noma%20de%20Barcelona>

[10] *Asociación Liberum*

<https://liberumasociacion.org/informe-del-consejointerterrotorial-de-salud-ocultado-deliberadamente-ante-los-diefrentes-tsj/>